

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Felhívatal: K. Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomtatásban, hová a hirdetésekkel és előfizetési pénzeket küldendők.

A béke felé.

Bizonyítva nem tehetnek szemrehányást sem a szabadelvű pártnak, sem a szabadelvű sajtónak, hogy a kompromisszumtárgyalások alatt nem követte azt az egyedül megengedett magatartást, melyet követni kell, midőn két hadsereg parlamentérei tárgyalnak az arezvonat előtt. Teljes fegyverszünetben és lábhoz eresztett fegyverrel tartoznak ilyen esetben a legénységek a béketárgyalások kimenetelét bevárni s egyik félnek sem szabad ellenségeskedést szándékába venni. A szabadelvű párt és az egész ország szabadelvű sajtója szigorú lelkiismeretséggel követte ezeket az elemi szabályokat; hasonlóan mondani az ellenzékéről, de különösen az ellenzéki sajtóról nem lehet.

Ezek menthetetlen könnyelműséggel megsemmisíteni iparkodnak a kompromisszum legelső alapfeltételét és ezen az uton nem egészen tiszta eszközökkel magát a béke művét veszélyeztetik. A folyamatban levő béketárgyalások egyik alapfeltétele a priori abban állt, hogy azok végeredményében nem szabad sem győzőnek, sem legyőzöttnek lennie; sem szabad vereségnek lenni és csak a hazának szabad a béke gyümölcseit élveznie. Ezt a feltételt az ellenzék már eleve megfosztja minden valószínűségtől, ha urbi et orbi sippal-dobbal hirdeti, hogy Bánffy miniszterelnök a korona egyenes parancsára és a saját jobb meggyőződése ellen indította meg a béketárgyalásokat.

Elteltekintve attól, hogy az utolsó napok

eseményei megerősítették azt a közlést, mely szerint báró Bánffy a legelőkelőbb diszidensekkel folytatott értekezlet után a koronának érdemleges jelentést tett s ennek folyamán felhatalmazást kért a kompromisszum-tárgyalások megindítására, — az említett ellenzéki állítás-csafolata már az azóta lefolyt tárgyalásban is benne van. Senki, még a korona sem tehetne volna a miniszterelnök kötelességévé a tárgyalások megindítását s folytatását, mert lemondása által könnyen kiterhetett volna a neki nem kellemes küldetés elől. Hogy báró Bánffy ezeket a tárgyalásokat személyesen és a legbékeszeretőbb, céltudatos módon vezeti, legjobb bizonyítéka annak, hogy a kompromisszum eszméjét ő ajánlotta a koronának és hogy annak eléréséhez ő kérte a korona felhatalmazását.

Báró Bánffy az ország érdekében fekvőnek ismerte fel, hogy az uralkodó zürzavorból megtalálják a kivezető utat és egy pillanatig sem habozott rálépni arra az utra, mely a sikerre való kilátással elvezethet e célhoz. Azzal az egyetlen tényvel, hogy tárgyalásokba bocsátkozott, elismerésre, sőt dícséretre méltó módon bebizonyította béke- és hazaszeretétét. Aki pedig a tényekkel be nem éri, hanem a mondott szóra többet ad, az a miniszterelnök békeszeretetének biztosítását az ő saját szájából is hallhatta. Budapest székes főváros diszpolgári oklevelének átnyújtása alkalmával báró Bánffy a béke őszinte barátjának mutatta meg magát,

akinek a haza jóléte az első. Arra az esetre, ha a béke még sem jönne létre, kérte ugyan báró Bánffy a főváros támogatását; ez azonban olyan eset, mely őszintén érzett békés szándék mellett a me sze távolba esik. A beszéd, melylyel báró Bánffy a székes főváros közönségének a nagy kitüntetést megköszönte, az egész országnak s legelső sorban az ellenzéknek szól. Azt mondja e beszédben Bánffy, hogy ő kész a békekötésre és az engedményekben elmegy a lehetőség legszélsőbb határáig, de ha a békétlenség tovább tart is, csak az okvetlen szükségéseket fogja megtenni. Azonban mindenkire nézve érthetően és világosan kitűnik e beszédből a következő:

Báró Bánffy és a szabadelvű párt őszintén akarja a tartós és áldásos békét s nem e két tényezőt fog mulni, ha egy heveskedő ellenzék még születése előtt megöli a béke művét. De ha az ellenzék tovább is ugyanoly nyers módon követeli a többség és a miniszterelnök vereségét, akkor arról ad bizonyítványt, hogy inkább a béketárgyalások vannak a szívében, mint maga a béke és akkor viselje a saját lelkiismerete és az egész nemzet előtt a felelősséget a válságos állapot továbbtartásáért.

Olyan viszonyok közt, a minők e pillanatban uralkodnak, a helyre nem hozható hiba hamar el van követve; óvakodjunk tehát tulesapongásoktól és provokációktól, melyek csak a haza szent ügyének válhatnak kárára.

TÁRGZA.

Füst.

A tisztí kaszinó társalgó szobája tele van füsttel. Abban a pillanatban, ahogy Faragó a kadét belép, vidám kacagás hangzik fel. Faragó az első pillanatban megütközik, s aztán mintha esiklandozná valami, mosolyog.

— Hohó! Én is kérek abból a jóból.

— Nini a kadét megbolondult — konstatálja Stadler főhadnagy.

— Dehogy, hiszen csak kíváncsi vagyok.

Stadler felállt, s komolyan megintette a kadétot.

— Jegyezd meg fiam, hogy kadétek csak öt forint bánatpénz lefizetése után kíváncsiskodhatnak.

A tiszték újból elkezdtek nevetni, s a szegény kadét alighanem pörül jár, ha Csapó százados be nem toppan a terembe. Világos, hogy hallani akarta a históriát.

— Csapiezkyt halljuk! Csapiezky tudja a legjobban — kiáltozzák össze-vissza.

— Hiszen rövid az egész, — kezdte Csapiezky, miután rágyújtott a cigarettájára — az előzmény eléggé ismeretes. Kass Miklósné — egyszerűen ki-

fejezve magamat — istennő. Azt hiszem, eredetileg angyal volt, de úgy látszik, még az égbeliek is irigyelték a szépségét, s ezért száműzték a mi rongyos földünkre.

— Ördögös fieszkó ez a Csapiezky, mily szép hasonlatokat tud kitalálni.

— Kadét! Halts Maul!

— Belebolondultunk. Én, te, ő, mi, ti, ők. En masse, — mint Stadler szellemesen illusztrálta a helyzetet. Már majdnem kardélre került köztünk a kis ügy, amikor elővettük a jobbik eszünket és sorsot huztunk. Tóth főhadnagy ur volt a szerencsefia, s ő rögtön munkába is fogott. Azt már többször konstatáltuk, hogy a férjek általában kellemetlen emberek . . .

— No az már igaz, hogy keserves . . .

— Still! — dörögte rá a megrökönyödött kadétra.

. . . de Kass még ebben a kategóriában disz-peldány volt. Folyton a felesége szoknyáján ült, öröklék esókolóztak, s ilyenkor rendkívül barátságos arezzal méregette végig Tóthot. Aligha esalódom, ha azt hiszem, hogy Tóth utoljára is dühös lett, s valami bolondot talált mondani, amire meg Kass már aligha barátságos hangon válaszolt. Tóth persze kegyetlen dilemmába jutott, s a legokosabb, a mit tehetett, hogy most provokáltuk Kasst,

Ujra kacagtak, s egyértelműleg megállapodtak abban, hogy Tóth főhadnagy gulyás hust aprít Kass doktorból.

* * *

Ahogy reggel 6 órakor Dénes báró és Csapó százados elmentek a felükért, Kass doktor már felöltözve várt rájuk, s hogy ölje az időt, a szőnyegre kuporodva játszott felesége kedvenc angolra maes-kájával. A fehér szőru, bolyhos kis bestia villámgyorsan tünt el a függönyök mögött, míg Kass zavarban emelkedett fel, s gyorsan konyakkal kínálta meg az urakat.

Dénes báró rágyújtott félteve őrzött, esempészett szivarjainak egyikére. Az a csunya szokása volt a bárónak, hogy soha senkit se kínált meg szivarral. Pompás, messze földön híres szivarjai voltak. Kass meg Csapó is némi irigységgel szimatolták az elszálló finom kék füst illatát. A báró egyszer csak mit, mit nem gondolt, — lehet, hogy szegény Kasson sajnálkozott — elővette újból a szivaros tárcáját, s megkínálta vele őket. Illetlen mohósággal kaptak a szivar után. Csapó azon melegében rágyújtott, Kass pedig szinte kéjesen simogatta végig a fénytelen havanna leveleket. Gondosan levágta a végét s mondhatom élvezettel gyújtotta meg.

— Menjünk urak, menjünk, türelmetlenkedett Dénes.

Egy politikai röpirat.

A „Helyzet és a Bánffy kormány” czimvel Saturnus álnév alatt egy politikai röpirat jelent meg, mely elég érdekes arra, hogy bővebben foglalkozunk vele. A röpiratból a következőket közöljük:

A magyar obstrukció megtanította az országot arra, hogy ezt az évezreden át féltékenyen őrizett közkincsét büntetlenül megfélemlíteni s játék tárgyává tenni lehet.

A magyar obstrukció megtanította a Magyarok belső ellenségeit arra, hogy a magyar alkotmány — a parlamentarismus megsemmisítésére sem több, sem kevesebb, mint 20—30 elszánt ember szükséges.

Alaposan benne vagyunk!

Kötelességünk nézni a dolgokat a mint alakultak, a mint vannak, hogy tárgyilagos ítéletet alkothassunk magunknak.

A baj kezdődik az egyházpolitikával.

Gr. Csáky kiadja az elkeresztelési rendeletet a helyett, hogy az 1868-iki LIII t.-cz. megfelelő szakaszának az illetékes törvényhozás által adatott volna sankeziót. Ebből keletkezett az éles harc Egyház és Állam között, minél fogva szükségessé vált az egyházi anyakönyveknek polgárvá tétele.

A létező baj orvoslására — egyebek között — önként kínálkozott a kedvező mód: hogy az 1723. XXVI. t.-cz. oda módosítsassék, miszerint a törvényhatóságok levéltárába felekezetenként beadni kötelezett anyakönyvekből, a vegyes házasságok szülőitől felől polgári alkalmazottak köteleztessenek kivonatokat bézbesíteni a felekezetek papjainak, s így a papok esküjükkel szemben hivoik kiszolgáltatására ne kényszeríttessenek.

A létező bajnak így vagy valamely kézen evő alapon lokalizálását és lokális gyógyítását a liberális párt vezérei s közöttük különösen Szilágyi és gr. Csáky befolyásával mellőzik, ennek ellenében felállítják a tételt: hogy az éles összeütkezés Állam és Egyház között már amugy is jelen van, nagyobb vihar már akkor sem állhat elő, ha egy füst alatt egyuttal a családi jog liberalis irányban rendeztetik, tehát egy nagy lépéssel odább kell menni: proklamálni kell a kötelező polgári házasságot, proklamálni kell a lelkiismeret teljes szabadságát, s fel kell oldozni az 1868. LIII. t.-cz. verte békák alól a szülőknél azon természetes jogát, hogy saját gyermekeik vallását választhassák.

A korona vallásos érzelmeinél fogva természetes óvatossággal fogadja ezen radikális rohamlépést, gr. Szapáry miniszterelnök a tanácsban ellenáll s közvetítő megoldást keres, mialatt pedig ezen megnyugtató czéltől Bécsben jár, a liberális pártvezetők gr. Szapárit megbuktatják itthon és 34 társával együtt a szabadelvű pártból kiközösítik.

Egyben pedig lelkesedést szítanak a meglepített tájékozatlan közönségben, megyegyűlések, népgyűlések hevonyésztetnek, utcai tüntetések rendeztetnek, s a tüntetőket a karhatalom védelmezi.

Mire a kaszárnya vivótermébe étek, Tóth főhadnagy már meztelenül diskurált a segédeivel. Kass egy-kettőre készen volt. Amíg pepecselt a rubájával, az alatt az ezredorvos újra végigmosta karbólos vattával a kardokat, Csapó kimérte szép egyenes krétavonalakkal a távolságot s azután a felállított felekkel czeremoniázott, hogy béküljenek ki.

Tóth bosszuson dörmögött valamit e bajuszába, Kass pedig mosolyogva vonta a vállát. A segédek ajkán futó mosoly villant át. Hogyné. A robusztus Tóth mellett szegény Kass oly vénza volt, hogy igazán szájalmat gerjesztett.

— Vigyázz!

— Rajta!

Kass szinte mozdulatlanul maradt, s Tóth így kelletlen arccal támadott, mintha csak azt akarná mondani, hogy roppant egyenlőtlen harc ez. Kass szépen védekezett, de Tóth sehogyse bírta támadásra bírni. Tóth kezdett belemelegedni, míg Kasson hirtelen izgatottság látszott.

A segédek feszülten kezdtek figyelni, s Csapó már megmarkolta kardját, hogy idejében közbelépjen. Ebben a pillanatban suhogva repült ki Tóth kezéből a kard. A csőrrenésre kinos esend következett. Kass nyughatatlanul forgatta a szeméit, míg aztán esendes boldogság ömlött el arcán, s elégedetten csettintett nyelvvel.

Az ország lázadásban van — mondják a koronának — az ország a liberalis reformokat akarja.

A korona késik a sankezióval, midőn a kabinet sürgetésére sem juthat teljes eredményhez: a Wekerle—Szilágyi—gr. Csáky kabinet lemond.

Ekkor előveszik a pártból a tettek emberét br. Bánffyt, őt és kabinetjét ajánlják a koronának, s kötelességévé teszik, hogy a függőben levő egyházpolitikai javaslatok tárgyalását, elfogadását s sankezióját eszközölvén, az összes nagy alkotást a gyakorlati életben valósitva meg.

Ezen hosszan húzódott nagy krízis és annak látható és nem láthatott megannyi alakulásai a következő nagy bajokat idézték elő:

1. A korona és nemzet közé nyilvánvalóan káros és veszélyes elhidegülés férközött be.

2. A hazafias katolikus klerus szövetkezve a feudális főurakkal felvetette ebben a sokfelől zaklatott országban a kulturhareznek szükségét, s a névre appellálva megteremtette s kiváló ügyességgel szervezte a Néppártot, mely a végső elkeseredés elszántságával sorakozott a küzdő téren.

3. A közjogi alapon álló politikai elemek közé, a midőn ezeknek a ország javára szükségyszerű egyesülése csak idő kérdése lehetett már, a szétszakadásnak, az elválásztásnak egy újabb és pedig erős fala állítottat fel.

4. A haza egysége, a nemzeti állam kibontakozása, fejlődése ellen sorakozott, külföldről biztatással és pénzzel támogatott nemzetiségek szervezett fellépése a darabokra töredezett nemzeti erő gyengeségéből magának mintegy erőt merítve — nyílt, határozott és fenyegető lett.

(Folytatása következik.)

A politikai helyzet.

Mióta alkotmányos életet élünk, ritkán volt oly érdekes a politikai élet, mint most. Hogy mi történik az országgyűlésben, arról felesleges már beszélni, mert az alig érdemes a nyomdafestékre. A mely parlamentben annyira sülyed az ellenzék, hogy névszerinti szavazást rendez a felett, hogy a jkőnyv egy bizonyos kifejezéséből az „a” betű hagyassék ki, arról nem lehet beszélni. — De annál érdekesebbek a király elnöklote alatt tartott bécsi tárgyalások. Bánffy, Fejérvári és Lukács minisztereket, kik az ellenzéki pártok béke feltételeit vittek fel, vasárnap délelőtt 10 órakor fogadta ő Felisége.

A tanácskozás legelőször is abban állapodott meg, hogy a miniszterelnök és a miniszterek föl-váltva előterjesztik a béke-akezió eddigi momentumait.

1. Előterjesztés történt az ellenzék békefeltételeiről.

Mikor újra felálltak, Tóthnak a nyakán és homlokán duzzadtak az erek. Ezuttal már Tóth eszeszvetten támadott, de sehogyse birt részt aláni. Kass ismét nyugtalanodni kezdett s a segédek növekvő szorongással látták, hogy keresi a pillanatot, amikor védelemből támadásba mehessen át.

Tóth teljesen megdühödve, bolondul primet vág. Kass visszaugrik, ugý, hogy Tóth megingott egy pillanatig. Kass, mint a macska elnyulva ugrott vissza, s rettenetesen végigvágott Tóthnak a karján.

A segédek megmerevedve nézik ezt a csodát, Tóth pedig bambán néz vértől borított karjára, mintha az nem is az ő testrésze lenne.

Kass mindenről megfeledkezve magánkívül rohant az ablakhoz, aggódó nézéssel vette fel onnan a Dénes bárótól kapott szivart, s szivni kezdte. A szivar még égett s kék füstje az erős szivásra fodorosan szállt fel a levegőbe.

Kass ekkor azon meztelenül odafordult Tóthhoz s fidelesen megfogta a balkezét

— Ne haragudj öreg. Sajnálom, hogy így esett, de már azt hittem, elalszik a szivarom.

Mikor felkászolódtak, Csapó százados csakugy a szakállába dörmögte:

— No hiszen ennek a feleségét se kívánja meg ezentul az ördög se!

Katona Béla.

2. A kormány feltételeiről.
3. Széll Kálmán javaslatáról.
4. Tisza Kálmán véleményéről.
5. Falk Miksa véleményéről.
6. Tisza István gr. véleményéről.
7. Hegedüs Sándor véleményéről.
8. A közvetítő véleményekről.

Legelőször az ellenzék feltételeire nézve hangsúlyoztatott, hogy a kormány a béke érdekében engedményeket óhajt tenni és ezeknek az engedményeknek a megadása ellenében teszi az ellenzék ajánlatát.

A kormány feltételeit illetőleg praecizirozva vannak az engedmények a választási törvények reviziójában, az összeférhetlenségi törvény szigoritásában és a személyi garanciákban.

Széll Kálmán javaslata mint a kiegyezési ügyek megoldására nézve közvetítő mód, tárgyalás alá csak akkor kerülhet, ha a többi feltételek nem akadályozzák a béketárgyalásokat. De a király látszólag hajlott, habár nem kifejezetten, a Széll Kálmán javaslata szerint új előterjesztések tételére. A kiegyezési kérdéseken kívül a házszabályok oly módon való módosítására, hogy az obstrukció egyszer s mindenkorra lehetetlenné váljék, okvetlenül törekedni kell a kormánynak s ez feladatát tüzetten ki még abban az esetben is, hogyha a béketárgyalások nem jöhethének létre.

A személyi garanciára nézve Tisza Kálmán és Tisza István gróf álláspontját látszik elfogadni a korona, a mely szerint személyi engedmény csak az esetben adatik, ha a jelenlegi országgyűlés még Bánffynak megszavazza a kiegyezést Ausztriához és a külföldhöz való viszonylataiban változatlanul és ha létrehozza a házszabályok módosítását.

A disszidensekről nem volt másképen szó, csak annyiban, hogy ők viszik az üzeneteket az ellenzékktől a kormányig és a kormánytól az ellenzékig.

Új előterjesztések.

Mint halljuk, új előterjesztéseket kell készítenők a kormány javaslatairól, a mely javaslatok az eddiektől eltérnek.

De ez nem azt jelenti, hogy a kormány álláspontja nem talált bizalomra, hanem ellenkezőleg, az előterjesztéseken való változtatások a kormány iránt való nagyobb bizalomnak adnak kifejezést.

Titkári jelentés.

A háromszéki Erzsébet árvaleány nevelő intézet egy éve.

Irta: Dobay János.

(Folytatás.)

Ugyanezen miniszteriumtól nyertük azon 3844 frt 94 kr. államsegélyt is, melyet fennebb már bővebben említettem.

Ezek szerint a mult év folyamán az egyes miniszter uraktól összesen 11.464 frt 94 kr. segélyben részesült különböző czimeken intézetünk s midőn erről hálás szívvel megemlékezzünk, lehetetlen itt is a mi nemes elnök-bárónök áldó kezét fel nem ismerni, mert bizony az ő nagytelkintélye s az ő buzgó utánjárása nagy mértékben hozzájárult e szép eredmény-eléréséhez.

A mult évben alapítókénk szép alapítványokkal gyarapodott, nevezetesen: Csizsár József kereskedő és neje Kovács Emilia 1000 frt, Szabó József eszmadia Gál Róza nevére 100 frt alapítványt tettek, továbbá Altörja községe befizette régebben tett 100 frt és Béli Akos főispán az anyja gr. Béli Ferenczné által tett 100 frtos alapítványt. Végül Szöcs Ferenc által Turóczy Mózes és neje nevére is tétetett 200 frtos és Kósa Mária által 25 frtos alapítvány, de ezzel a jövő évi titkári jelentés fog foglalkozni, mivel ezen összeg a folyó tanévben csatoltatott alapítókénkhez.

Ezen alapítványok befizetése alkalmával ugyan köszönőlevelek küldettek az adakozóknak, de azért a szép eselekedet méltó arra, hogy a tisztelt közgyűlés is hálás szívvel vegyen arról tudomást s maga részéről is mondjon köszönetet a nagy lelkü adományokért.

A felsorolt alapítványokon kívül egyéb adományok is gyarapították intézetünk vagyonát s ezek közül első sorban azt kell megemlítenem, hogy Há-

romszékvármegye a mi egyik legfőbb jótevőnk a múlt évben is 200 frtot szavazott meg a megyei tanalaphól intézetünknek. Midőn a vármegye ezen újabb jótéteményét regisztrálom, nem mulasztatom el a legmélyebb hála érzésével megemlékezni hatálykai Pötsa József főispán v. b. t. t. ur és Sára Tamás árvaszéki elnök urakról, kik intézetünk iránt minden időben sok jó indulattal viseltetének, s kiknek szives pártfogása útján sok jelentékeny adományhoz jutánk. Indítványozom, hogy mondjon a tisztelt közgyűlés köszönetet a humanismus e derék apostolainak!

Kisebb adományokat kaptunk még a következőktől:

1. Gr. Károlyi Gyuláné Parádrol küldött 5 frtot.
2. Egyesült budapesti takarékpénztár 10 frtot.
3. A székely művelődési- és közgazdasági egyesület befizetett 100 frtos alapítványának harmadik részletét 25 frtot.
4. Weisz Berthold országygy. képviselő Kászoni Anna baróthi árva leánya tartási díjában 72 frtot.
5. Br. Baich Iván Boesádról 10 frtot.
6. A k.-vásárhelyi takarékpénztár adott 25 frtot.
7. A kézdi-vásárhelyi kisegítő takarékpénztár adott 15 frtot.

Mindezen adományokról a köszönő iratok annak idejében elküldettek, a közgyűlés pedig vegye azokat hálásan tudomásul.

A felsoroltakon kívül nevezetesebb alkalmakkor még több kisebb adomány is folyt be, de ezek a naplókban fel lévén jegyezve, egyenkint fel nem sorolhatom.

Az anyagi dolgokkal tovább foglalkozva, tisztelettel jelenthetem, hogy az intézeti gazdaság a múlt évben is igen szép eredményt tüntet fel. A számadások szerint ugyanis a tiszta jövedelem 804 frt 25 kr.

Hasonló szép eredményt jelenthetek az intézeti ipariskola vagyoni ügyéről is. Itt tan- és ellátási díjban 802 frt folyt be.

Ezek felsorolása után intézetünk vagyoni mérlegét következőleg állíthatjuk fel:

A múlt év végén összes alapvagyonunk 48.997 frt 63 krt tett ki, melylyel ha összehasonlítjuk a megelőző évi vagyoni állapotot 48627 frt 33 krt, kitűnik, hogy alaptőkénk 370 frt 30 krral növekedett, mi tekintettel a múlt évi építkezésekre s ezekre járó többnemű beruházásokra — igen szép eredménynek mondható.

Múlt évben összes bevételeink 8407 frt 60 krt tették ki, kiadásunk volt 7734 frt 37 kr, tehát pénzmaradvány 673 frt 23 kr.

Ezen kedvező eredményeket látva, azonban egy pillanatig sem szabad magunkat azon hitben ringatni, hogy intézetünk sorsa végleg biztosítva van, mert fájdalom, ettől még most is igen messze állunk, hisz nekünk egészen bizonyos bevételünk csak azon kamattjövédelen, mely alaptőkénk után befoly s minden egyéb időleges, mely változásnak van kitéve. Így a jövő évi költségvetésünk is esupán 2695 frt 19 kr. biztos bevételt tüntet ki az előirányzott 8838 frt 12 kr. kiadással szemben s a mutatkozó 6142 frt 93 kr. hiány az állami, vármegyei segélyekből és egyéb várható bevételekből nyer fedezetet. Mindezeket én csak azért soroltam elő, hogy a közönség érdeklődését és áldozatkészségét felbresszem intézetünk iránt.

Ezekben intézetünk anyagi viszonyaira vonatkozó főbb adatokat felsorolván, a tisztelt közgyűlés engedelmével áttérek az intézet beléletére.

Intézetünkben a múlt év folyamán 52 árva volt elhelyezve, kiknek tanítását, nevelését és gondozását az intézeti igazgató vezetése mellett 1 tanító, 2 tanítónő, egy árvaanya intézte. Ezeket kivül az intézetben 2 női ipariskolai munkás is volt alkalmazva. A cseléd személyzet pedig 2 férfi és 1 nő cselédből és egy küldőncz szolgából állt. Volt intézetünkben 4 fizetéses bennlakó és 30 bejáró növendék.

(Vége köv.)

Elnöki megnyitó.

Elmondotta a kézdijárási tanítóikör 1899. január hó 5-én Kézdi-Vásárhelyen tartott gyűlésen Kiss Jenő tan. j. köri elnök.

(Folytatása és vége.)

Kérdem, mélyen tisztelt kartársak, népünk életviszonyait minőnek találják? Van-e ok tanítói já-

rásköri életünkben arra, hogy népünk anyagi, erkölcsi és szellemi életében felbarjanzó vészt jósó bajok orvoslása végett egyesült erővel állást foglaljunk?

En ugy találok, hogy a mai néptársadalom embere, rideg érdekei közé beburkolva, közönyvel nézi bajba jutott embertársa, sőt vérokona vergődését is. — Embertására százszor kikiáltja a feszid meget, míg egyszer segít karját kinyújtja. Pedig bejagazott ténny, hogy embertársaink védelme, oltalmazása, önfentartási céljaikban való támogatása saját erőnk megkészszerzését vonja maga után, — de hát akár székely nőnevelési viszonyainkra, akár a nép nap-nap mellett érvényesülő életelveire, akár társadalmi érintkezéseire, akár népünk nemzetiségének valódi tartalmára essék tekintetünk, mindenütt oly képek tárulnak elénk, a melyek a székely tanítósságot, hazafias hivatásának tudatában, komolyan kell hogy érdekeljék.

A mai, sok tekintetben beteges néptársadalmi viszonyok átalakítására két fegyver áll a tanítósság rendelkezésére: Az egyik a szeretet, a másik a nép jólétének biztosítására törekvő erős tanítói közszellem.

Hitem szerint, szűkebb körű tanítótestületi életünk végeztetésének háromféle irányban kell kieszesodni. Legfontosabb hivatásunk köri gyűléseinken 1-ször, az önművelés feladatának, eszméink, gyakorlati tapasztalataink kieserlése alapján való teljesítése; 2-szor a szeretet hultuszának a terjesztése; 3-szor egy helyes alapokon felépülő, a körülményekkel számolni tudó tanítói közszellem megteremtése és fentartása.

Ezen három sarkalatos elv érvényre emelése vezérelt bennünket is tan. járásköri életünk vezetésénél. Értünk-e el felmutatható eredményeket, vagy tán a körülmények hatása alatt soraink megbombalodtak? Feleljenek a tények.

Az a körülmény, hogy a polg. iskolai tanárok, ez idő alatt czéljoknak jobban megfelelő külön polg. iskolai kört alkottak, körünk életében az elégtelenségre távol sem adott alkalmat. — Nem is fog adni, azt hiszem, ezután sem.

Ámbár szeretjük hinni, hogy a polg. iskolák tanárai, bárhova düljön el a polg. iskolák sorsa — a székely föld tanügyének összhangzatos fejlesztése czéljából megtalálják a módokat arra nézve, hogy a minden iskolafaj czélja és nevelési rendszere érdekében szükséges érintkezési képesok, — azok tanerői közt továbbra is fentartassanak.

Erre azonban mi magunk is törekszünk. Természetes az, ha köri életünkben kiváló láncszemek feladatoknak jobban megfelelő láncsorokban füződnek, ám legyen, — ha más keretben a maguk s a tanügy érdekeit nagyobb sikerrel támogathatják, mint mi köztünk: a szabad és egészséges tanügyi fejlődésnek nem megakasztása, hanem ellenkezőleg támogatása a mi feladatunk.

Természetes az is, ha a kiváló láncszemeket ujjakkal, közénk szeretettel sorakozókkal pótoljuk, a láncsorunk megint erős lesz, az összetartó elemek az erő zálogát képviselik és a egyöntetű czélok sikereit biztosítják. És mert a széthuzás legnagyobb átka minden testületi életnek, ez alapon a tanítói közszellemnek is, sorainkban továbbra is a szoros összetartás biztosítása legyen első feladatunk, — a melyre most annál nagyobb a szükség, minél nagyobb munka vár reánk tűzhegyeink körül; annál nagyobb, minél szelesebb körben kell a tanító munkájának az előbb említett körülmények miatt érvényesülni. Ez a való, ez a helyes distingválása, hitem szerint, a mai helyzetnek.

Minket pedig, a kik a népnevelés nehéz feladatának teljesítésére tömören sorakoztunk, hivatásunk teljesítésében ezután is tartson össze a szeretet; ebből merítsünk erőt, kitartást, ez legyen fegyverünk az élet utain, mert csak ennek a tűzben olvadhat fel a gyűlölet, a közöny, az irigység salakja.

Igen, csak a szeretetben gyökeredző munkássággal, tudásunk, ismereteink fokozásával hathatunk oda, hogy a népet, a melynek tanítóul, nevelőül szegődünk a kor igényeinek mérten, a mainál helyesebb életelvek birtokába juttassuk.

Ha gyengeségeinket érezzük, ha csüggedünk, ha az összerokadás fenyeget, ha megpróbáltatások sulyát már nem bírjuk, megint csak a szeretet lesz az, mely kartársi érintkezéseink, — tudásunk

oeserlése után az élet küzdelmében kíségit. Legyünk méltányosak elnézők, türelmesek egymással szemben s ha a világ rut hálátlansággal fizet, ha szeretetünket, türelmünket, tetterőnket felemészti a rideg közöny, ha a feszid megkiáltás a füleinkig hatol, ugy akkor az erős tanítói közszellem legyen az, a melyből ujra erőt merithotunk a kitartó munkára.

Mert ne feledjük el, a néppel, az árral uszni sokkal könnyebb és többet is fizet; de a székely tanítósságnak az árral szemben kell állást foglalni, — még pedig tiszta tudással, ismeretekkel, tetterővel, alkotó ösztönnel, szeretettel felfegyverkezve. S ne feledjük el, hogy a győzelem csak akkor lesz a miénk, ha a nép halad a tanítók által helyesen kijelölt irányban és nem megfordítva. — Lesznek, talán vannak is közöttünk olyanok, kik nem kívánják székely Leonidások, vagy Zrínyi Miklósok lenni, kik a pillanatnyi előnyökért lemondanak egy jobb jövő reményéről; lesznek, a kik a kéjes, de büszhöd levegőben jól érzik magukat; ilyenek, szeretem hinni, hogy közöttünk nincsenek: ezekhez nincs szavam.

De van és szeretettel fordulok mindazokhoz, a kik székelyföld népnevelésének ügyét szívükön viselik, legjobb tehetségekkel azt szolgálják és nem riadnak vissza a nehézségektől; a kik ugy önmagoknak, mint egy jövő tanító nemzedék számára biztos alapok lerakásán táradoznak; a melyen szilárdul megállva, a székelyföldet a székelyeknek ujra visszaadják, — ezen kartársaimhoz van szavam s ez az, hogy: isten áldása kísérije lépteiket a beállt ujévben és számos éveken.

Es most, mélyen tisztelt kartársaim, midőn tisztársaim nevében is megköszönöm a bizalmat, a melylyel e ciklus alatt megajándékoztok méltóztatok és gyengeségeinket elnézésüket kérem, 4 éven át viselt tisztségeinkről tisztelettel lemondunk. Midőn tehát tiszti állásainkból folyó kötelezettségeink ulól való felmentésünket kérjük, — egyben legyen szabad nekem azon kartársaimnak, kik tan. köri életünk munkásságát e hosszú idő alatt is szivesek voltak munkásságuk felajánlásával tartalmasabbá tenni, halás köszönetemet nyilvánítani.

Ohajtva, hogy tanítói járáskörünk munkásságát jövőben az eddignél több siker koronázza, megjelent kartársaimat őszinte szívvel üdvözlöm, a beállt ujévben jó egészséget kívánva, a mai gyűlésünket megnyitom.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk** egészen tavaszias jelleget öltött. A hőmérő nappal 4—6 C. fok melet mutat s éjjel sem igen száll a fagypontra alá.

— **Sport hír.** A koresolya sport hiveire ugyan csak rossz idők járnak. Nap-nap után erős olvadások vannak, mik lehetetlenné teszik a jégpálya használatát. Azért a koresolyázók az éjszakáktól erőszakolják ki a koresolyázás élvezetét s esténként világítás mellett élvezik a tél örömeit.

— **Az első bál.** Az idei farsang első mulatsága, melyet a róm. kath. egyház rendezett — miként mindig — ezuttal is csak fél sikert ért el. Ámbár álarozos bál volt, azért épen az álarozosok hiányoztak leginkább. Mondva és írva 4. maszk volt, melyekre azon sulyos kötelesség nehezült, hogy ezen mulatságnak az álarozos jelleget megadják. Meg is tettek ezek mindent s ha nem sikerült mégis álarozos bált csinálni, ez leginkább azon maszkoknak tulajdonítható, kik nem voltak jelen. Egyébiránt ez nem sokat rontott a mulatságon, mert a saját ábrázatában megjelent közönség igen jól mulatott. A mi az anyagiakat illeti, az ellen épen nem lehet panasz, mert a jegyek előleges eladásából s felülfizetésekből igen szép összeg folyt be. Ezek szerint az első bálnál mindenki nyert s csak azok vesztek, kik nem jelentek meg.

— **Szinházi hír.** Szintársulatunk ma megérkezett és első előadását vasárnap tartja meg. Első három előadásul hírneves ujdonságok kerülnek színre: A gelei kis király (Gécei Istvántól), Niobe és Boszorkány vár.

— **Farsangi hírek.** A farsang már megkezdődött s igen aktuális dolog most a bálokkal foglalkozni. A bálók sorrendje a következő:

Január 21. A „Kézdi-Vásárhelyi Működő Egyesület” jelmez bálja.

Január 28. Koresolyabál (álarozos).

Feb. 4. Menedékház álarozos bálja. Elnök Bartók Károly polgármester.

Feb. 11. Kereskedő ifjuság elite bálja, elnök Fejér Antal kereskedő.

Feb. 14. Nőegylet bálja, elnök: Dr. Bánffy Zsigmondné.

— **Uj színház nyílt meg Sepsi-Szentgyörgyön.** Kolozsvárt kivéve nincs más ily állandó színház az erdélyi részeken. A székelyek különösen büszkék az új színházra, amely még a brassói is tultesz. Kár, hogy a székelyek nem gondoskodtak magyar stílusú színházról, amilyen Szentesen van, hanem rokokó stílusban díszített színházra költöttek. De hát jobb így, mint sehogy. A színház létesítése körül nagy érdeme van ifj. Gödri Ferenc polgármesternek, aki a megnyitó előadásra prólógot is írt. A polgárság ezüst irókészlettel és aranytollal lepte meg a népszerű polgármestert. A megnyitó előadásban műkedvelők játszottak. Herezeg Ferenc „Három testőr” című bohózatát adták elő.

— **Műkedvelői előadás.** Alesornátonban az ottani ifjuság f. hó 14-én, özv. Farkas Pálné ur-asszony házában táncvizsgálommal összekötött igen esinós és élvezetes színelőadást rendezett Bernáld György ur elnöklése alatt az állami iskola tanzserei beszerzésére. Színe került Gézi István kitűnő népszínműve a „Gyimesi vadvirág.” A nézőteret a közönség már 7 órakor megtöltötte úgy, hogy a kik később jöttek, már csak állni voltak kénytelenek. Dacára az óriási szélviharnak, nemesak helyből, de a szomszéd községekből és városból is nagyon sokan jelentek meg; s kik oda mentek, nagyon is jól gondolkodtak, mert a farsangi mulatságok egyik legsikerültebbje mindig Alesornátonban szokott lenni. Így volt ez most is! A színdarab előadásáról szólva — első és második felvonást érte — általános elismerő dicsérettel kell a szereplőket kitüntetni úgy az eziz játékaikért, mint az általános kitűnő szereptudásért. A szereplők közül azonban ki kell emeljük a szép Magdolnát (Bariez E. Milus) helyesen felfogott szerepének kitűnő, jó és szabad előadásáért, valamint kedves énekéért is, kit a közönség tapsviharral és virágosokkal jutalmazott

meg. Dicséretet érdemelt Csuráné (Ambrus Róza tanítónő) kitűnő humoros játékaért és Mari (Czirmai Józsefné) ugy játékaért, mint igen szép és keltemes énekéért, végül jól alakított özv. Fábiáné (Vajda Klára). A férfiak közül Gyurka (Ambrus Kálmán), Csura (Czirmai József), Marci (Bajka Mihály) és Imre (Végh Sándor) igen jól átérték a szerepet s azt dicséretre méltóan játszották meg. A többi szereplők is mind jól játszottak, de egyenlőnt nem sorolhatjuk fel térszűke miatt, azonban ők is általános dicséretet és elismerést vívtak ki maguknak. Legnagyobb dicséret és elismerés illeti a rendezőt: Óseb Lajos tanító urat, ki időt és fáradságot nem ismerve, a szerepek betanításánál és a rendezésnél a legnehezebb funkciót igen nagy sikerrel oldván meg, a közönségnek élvezetet és örömet szerzett. Hogy pedig a 3-ik felvonást nem játszhatták el, annak oka a kiűtött tüzvész volt. Óriási szélvihar közepette akadt egy rossz ember, ki a falut el akarta pusztítani: meggyújtotta Molnár Ferenc asztalosnak istállóját, melyben 4 drb szarvasmarha is odaveszett. Szerencsére a korábban lehullott kevés eső megakadályozta, hogy a legnagyobb sűrűségben a tűz tovább nem terjedhetett. S valóban Isten keze látszott működni s az Isten mentette meg a falut a végpusztulástól, nem az emberek részvéte. Soha lelkiismeretlenebb tüzoltást, soha részvétlenséget — tisztelet a kivételnek, mert egy-kettő ilyen is volt — nem tapasztaltunk, mint a tüzesetnél. Tüzi feskendőt a közeli község háztól csak a tűz leszakadása után lehetett lehozatni, mert a polgárság restete utána menni. Vizes kártyát szintén alig lehetett egy-kettőt látni. Dolgozó tüzoltót keresni kellett, de bámuló ember volt bővön. Ily körülmények között égett le az istálló teteje és a szin, s ekkor Isten megsokalván a tétlenséget embereitől: maga

kifujta a tüzet. E tüzvész miatt az előadást befejezni nem lehetvén, a tűz megszűnté után megkezdődött a tánc s bár kevés volt tánczos férfi, azt hisszük, a kétszer annyi tánczosnő közül mégis senki sem bánta meg az estélyen való jelenlétét. A négyeseket 40—42 pár tánczolta és folyt a tánc reggelig s a mulatság másnap estig. Szóval, úgy szellemileg, mint anyagilag igen szépen sikerült a mulatság. Mint halljuk 110 frt bevételből a nemes ezlra közel 70 frt tiszta jövedelmet lehet elhelyezni. Fűszerezte a mulatságot Baló János ur, ki a szünet alatt rögtönzött humoros monolog- és szavaltával a közönséget vig hangulatra kellette és igen jól mulattatta; kapott is érte bőven tapsot.

I

— **Közismert tény,** hogy a dadogók, főleg ha izgatottak, nem képesek egy szót sem kiejteni. Ilyenkor legegyszerűbben ilyformán segít magán az ember, ha a dadogót felszólítja, hogy énekelve mondja el, a mit mondani akar. Tragikomikus hasonló eset történt a minap egyik tiszaparti községben. Az ottani gyógyszerész Eszter nevű 7 éves lánykájának anyja engedelmével felment a padlásra a ruhát felaggató eseléddelel. Egyszerre lerort a 9 éves Pistika s elrémült arccal mondaná, ha tudná, mert dadogó — hogy: Le-le-le-e-esett a-a-az Esz-Esz-Esz-ter . . . Jézus Mária! kiált az anyja abban az ijedelemben, hogy Eszterke leesett a padlásról. Rohan az udvarra, de nem látja Eszterkét; visszaszalad a szobába s kérdi Pistikát hová esett, hol van? De Pistika csak hebeg, míg végre rászól az anyja: énekelj, a mit mondani akarsz és Pistike vígan éneklé a „uram, uram bíró uram, kendet arra kérem” dallamára: leesett az Eszterházi-cognac az állványról!

Virágcsokrokat

élővirágból, divatosan kötve, minden színű finom virágtartóval, valamint kaméliákat, rózsákat, ibolyákat és tazettákat minden időben szállít

Kypta Ágoston,
virágkereskedése Brassó.

6 1—3.

ELADÓ

egy 4 ló erejű Hofher-féle garnitúra összes felszerelésével együtt, mely egy évig volt használva, de a legkitűnőbb állapotban van; ha szükséges löhere fejtőt is adok hozzá. Ugyanott eladó egy 8 lóerejű Robbei garnitúra.

Értekezni lehet Uzonban

Hofher és Schrantz

képviselőjénél

Korbuj Simonnál.

(3. 3-3.)

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitós-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúra: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtől feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, toilett-asztalok, löször és tengerifü matraccok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matracczal.

Az tüzelethezység a kaszinó-épület földszintjén van.
(88 79—100)

TORONTÁLI SZŐNYEGGYÁR részvény-társaság.

Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Készít: kézzel esomózott szmirna-szőnyeget, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boduoir- és uri szobák részére, mindenféle nagyság és stílusban, bármely rajz szerint hollandi futószőnyeget, keleti (karamani) függönyöket, torontáli szerb szőnyeget (Tyilin), terítők, függönyök, divánátvetők stb. részére.

Főraktár: VI. ker., Budapest, Andrásy-ut 4. szám.

Dusan fölszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekben, u. m.: olcsóbb fajtájú szőnyegek, függönyök, terítők, takarók, ablakvédők, szoba- és löpökröczok.

(164) 12—20

Ny. Ifj. János Mórész K. Vásárhelyen